

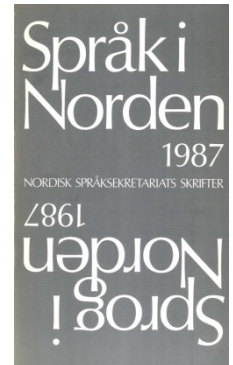
Sprog i Norden

Titel: Språksamarbeid i Norden 1986

Forfatter: Ståle Løland

Kilde: Sprog i Norden, 1987, s. 89-93

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbeid i Norden 1986

Av Ståle Løland

Nordisk språksekretariat

Nordisk språksekretariat ble opprettet i 1978 som et samarbeidsorgan for språknemndene i Norden og andre som arbeider med nordiske språkspørsmål. Ifølge instruksjonen skal sekretariatet arbeide for å bevare og styrke det språklige fellesskapet i Norden og for å fremme den nordiske språkforståelsen. Dette skal sekretariatet gjøre blant annet ved å være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål, ta initiativ til forskningsprosjekter, følge grannespråksundervisningen på alle utdanningsnivåer, samarbeide med massemediene, medvirke ved ordboksprosjekter, gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål.

Organisasjon

Nordisk språksekretariat blir ledet av et styre på tolv personer som representerer samtlige språknemnder i Norden. Styret utpeker blant sine medlemmer et arbeidsutvalg med en representant fra Dansk Sprognævn, en fra Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, en fra Norsk språkråd og en fra Svenska språknämnden. Formannen i styret er samtidig formann i arbeidsutvalget. Sekretariatets fellesnordiske administrasjon er plassert ved Norsk språkråd i Oslo. I 1986 har sekretariatet hatt tre ansatte: en sekretariatssjef, en pedagogisk konsulent og en administrasjonssekretær.

Møter og konferanser

Det årlige styremøtet i Nordisk språksekretariat ble holdt i Jyväskylä 11.-12. september i tilknytning til det 33. nordiske språkmøtet 12.-14. september. Hovedemnet for det nordiske språkmøtet

var "Normeringen av det offentlige talespråket". Hovedinnleggene fra møtet er publisert i dette nummeret av "Språk i Norden".

Arbeidsutvalget og de nordiske sekretærene i Dansk Sprog-nævn, Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, Norsk språkråd og Svenska språknämnden har hatt tre fellesmøter. Dessuten har det vært ett arbeidsutvalgsmøte og to sekretærmøter.

I 1986 har Språksekretariatet arrangert et kurs om grannespråksmetodikk for lærere på årstrinn 3 til 6 på Nordiska folkhögskolan i Kungälv 25.-27. august, og seminaret "Att förstå varandra i Sydnorden" på Schæffergården ved København 7.-9. november. Sekretariatet planlegger en konferanse om dansk-, norsk- og svenskundervisningen på Island, Færøyene og Grønland og en konferanse om nordisk tv-teksting.

Representanter for Språksekretariatet har som vanlig orientert om nordisk språksamarbeid og nordiske språkspørsmål ved møter, konferanser, kurs o.l. Sekretariatet samarbeider med morsmåslærernes og terminologisentralenes nordiske organer – Nordspråk og Nordterm – og deltar på deres fellesmøter.

Skrifter

I 1986 gav Nordisk språksekretariat ut disse skriftene: "Språk i Norden 1986", "De nordiske skriftspråkenes utvikling på 1800-tallet. Delrapport 3: Ideologier og språkstyring", "Att förstå varandra i Norden". Det siste er en revidert versjon av "Att tala nordiskt", men gir i tillegg praktiske råd om hvordan nordiske møter o.l. bør tilrettelegges for at kommunikasjonen skal bli best mulig.

Språksekretariatet har vært med på å utarbeide en innstilling til Nordisk ministerråd om "Nordiske språk i gymnas og yrkesutdanning" (utgitt i Nordisk ministerråds rapportserie 1986).

Språknemndenes rådgiving

Språksekretariatet har arbeidet videre med den undersøkelsen av språknemndenes telefonrådgiving som ble satt i gang i 1985. En foreløpig rapport om prosjektet er publisert i "Språk i Norden

1986". Når materialet er ferdigbehandlet, vil det bli gitt ut en egen rapport om undersøkelsen i Språksekretariatets rapportserie.

Grannespråksundervisningen

Språksekretariatet har i 1986 planlagt og til dels gjennomført en spørreundersøkelse blant nordiske morsmåslærere om grannespråksundervisningen i den videregående skolen (gymnaset). Sekretariatets pedagogiske konsulent har besøkt skoler og lærerutdanningsinstitusjoner og orientert om grannespråksundervisningen. Konsulenten har også vært med på å utarbeide læremidler, metodiske veiledninger o.l. for grannespråksundervisningen.

Nordisk lærebokpris

Språksekretariatet har foreslått for Nordisk ministerråd at det bør opprettes en nordisk lærebokpris for å stimulere interessen for det nordiske stoffet i læremidlene. Sekretariatet har sagt seg villig til å administrere arbeidet med en slik pris.

Uttalelser

I 1986 har Språksekretariatet uttalt seg om Samekulturutvalgets utredning "Samisk kultur og utdanning", om nynorsk som språk i Norden, om forslag til ny studieplan for allmennlærerutdanningen i Norge, om forslag til fagplan i norsk med samfunnskunnskap for yrkesfaglige studieretninger, videregående kurs 1 og om organiseringen av Nordterm. Dessuten har sekretariatet uttalt seg om flere søknader til Nordisk kulturfond om støtte til ordboksprosjekter: dansk-finsk ordbok, finsk-dansk-finsk lommeordbok, dansk-islandsk ordbok og Nordisk terminologiordliste.

Prioritering av ordboksprosjekter

Språksekretariatet har satt opp denne prioriteringslista over internordiske ordboksprosjekter: 1 dansk-norsk, 2 svensk-dansk, 3 svensk-norsk, 4 dansk-finsk, 5 norsk-dansk.

Frekvensbaserte ordlister

Språksekretariatet har satt i gang et prøveprosjekt med sikte på å utarbeide små internordiske ordlister basert på frekvensundersøkelser. I 1986 ble det utarbeidet en dansk-svensk og en norsk-svensk prøveordliste.

Forskningsprosjektet "Demokrati og språklig purisme"

Sekretariatet har begynt arbeidet med et prøveprosjekt med tittelen "Demokrati og språklig purisme". Prosjektet vil undersøke om språk med en puristisk tradisjon (f.eks. finsk og islandsk) er lettere å forstå for samfunnsmedlemmene enn språk med en mer åpen holdning til fremmedord (f.eks. svensk).

Samarbeidet med Nordiska språk- och informationscentret

Representanter for Nordiska språk- och informationscentret i Helsingfors og Nordisk språksekretariat har hatt to samarbeidsmøter i 1986 der en har diskutert saker av felles interesse, bl.a. samarbeidsprosjektene "Att forstå varandra i Norden" og seminaret "Att forstå varandra i Sydnorden". Språksekretariatet har deltatt i en planleggingsgruppe for konferansen "Olje i språkmaskineriet", som Språk- och informationscentret arrangerte i Oslo 5.-8. desember.

Den nordiske nyordsundersøkelsen

De nordiske språknemndene registrerer nye ord og uttrykk som blir brukt i massemedier, faglitteratur o.l. I 1986 gav Svenska språknämnden ut "Nyord i svenskan från 40-tal till 80-tal". Tidligere har Norsk språkråd (1982) og Dansk Sprognævn (1984) gitt ut tilsvarende ordbøker. Dermed er dette nordiske prosjektet avsluttet. Språksekretariatet vil i 1987 ta opp spørsmålet om en videreføring av prosjektet.

Språkspørsmål

I samarbeid med språknemndene har Språksekretariatet også i 1986 behandlet språkspørsmål med sikte på å komme fram til fellesnordiske anbefalinger. Det gjelder for eksempel spørsmål om nordiske avløserord for engelske uttrykk, geografiske navn, tekniske skriveregler og transkribering av fremmede alfabeter.